

TOSAMA

Izhaja od
meseca ok-
tobra 1965

List, ki ga
člani kolek-
tiva dobijo
brezplačno,
izhaja en-
krat meseč-
no

Leto izhaja-
nja: XIII

št. 8

avgust
1977

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Kako smo gospodarili v I. polletju

1977

TOZD Saniteta

Ustanovitev temeljnih organizacij v Tosami je dokončno opravljena s 1. 1. 1977 in uvedeno tudi ločeno poslovanje obeh TOZD ter skupnih služb. Zaradi tega se bodo odslej ločeno prikazovali rezultati poslovanja za TOZD in delovno organizacijo kot celoto, kar omogoča podrobnejši pregled uspešnosti poslovanja posameznih delov delovne organizacije.

Prvi rezultati kažejo, da TOZD »Saniteta« posluje manj rentabilno kot TOZD »Filtri« in da bo potrebno vložiti precej naporov za povečanje dohodka s pospešeno modernizacijo postopkov in uvajanjem novih proizvodov.

Rezultati poslovanja »Sanitete« v prvem polletju so opozorili na dve značilnosti, ki potrjujeta uveljavljeno trditve.

Prva značilnost se kaže v tem, da se beleži zelo visok porast proizvodnje in prodaje, saj je proizvedeno za 19,5 % več kot v istem obdobju preteklega leta in je pri tem presežen letni plan za 5,1 %. Vsi oddelki postavljene plane presegajo, vendar kljub temu ni izdelanih zadostnih količin izdelkov za potrebe trga. V zvezi s tem je potrebno ugotoviti realno povpraševanje po izdelkih, ki primanjkujejo in po tem rezultate analize vključiti v letni plan. Pomembna naloga iz področja proizvodnje pa se nanaša na čim hitrejšo organiziranje proizvodnje v novih prostorih in na dokončni sprejem organizacije TOZD »Sanitete«.

Med ugodne pokazatelje se uvršča tudi povečano povpraševanje

po naših izdelkih na domačem in tujem trgu. Več bi se lahko prodalo kompres, priročnih apotek, sanitetnih omaric, staničevine, vložkov, mólny hlačk in pleníc ter tudi nekaterih drugih izdelkov. Lepi rezultati so se dosegli tudi pri izvozu, kamor smo prodali za 561.770 dolarjev blaga, kar je za 115 % več kot preteklo leto v istem obdobju. Možnosti izvoza še obstajajo, vendar bo treba za ta namen pripraviti dodatne predelovalne zmogljivosti.

Zelo dobre rezultate smo dosegli na področju uspešnosti vloženega dela. Produktivnost se je namreč povečala za 17,7 %. Tolikšno povečanje smo dosegli s pomočjo novih kapacitet v belilnici, traktokalnici ter delno v mikalnici in konfekciji, močan vpliv pa sta imela tudi boljša organizacija dela ter intenzivnejše izkoriščanje strojev. Tudi za 1 % manjša odsotnost vpliva na večjo produktivnost in želeli je, da bi se odsotnost še zmanjšala s pomočjo preventivnih ukrepov, ki so znani in se tudi že izvajajo.

Druga značilnost poslovanja pa sodi med manj ugodne pokazatelje in se izraža v tem, da dosegamo relativno nizek dohodek, ki nam omogoča le pokritje najnujnejših potreb. Dosežen dohodek sicer omogoča normalno poslovanje, vendar pa je zdajšnji nivo prenizek za uspešen zaključek leta, ker ob koncu leta nastopijo nekateri izredni izdatki (končen obračun superabata), kateri zdaj niso vkalkulirani. Položaj sicer ni zaskrbljujoč, ker bomo v drugem polletju zaradi 12,3 % višjih prodajnih cen dosegli več dohodka, vendar nas porast stroškov opozarja, da moramo še naprej skrajno racionalno gospodariti, če hočemo pridobiti nekaj sredstev za nakup moderne tehnologije. Ker povišanja cen ni pričakovati, predvsem zaradi ostre konkurence, si moramo prizadeva-

ti, da z razvojem novih izdelkov pridobimo dodatni dohodek, ki nam je potreben za nadaljni razvoj.

Izplačani osebni dohodki za 3 % zaostajajo za planiranimi. Zaostanek za planom bo verjetno odpravljen z nedavnim povišanjem osnov za 100 din in 5 %. Ker za 9 % zaostajamo za planom dohodka nam tudi po samoupravnem sporazumu ni dovoljeno več izplačevati saj smo izkoristili 96 % dovoljene mere. Osebni dohodki so torej tesno povezani z višino dohodka in le z večjo uspešnostjo bo možno priti do višjih osebnih dohodkov.

Že bežen pregled rezultatov nam narekuje tudi naloge, ki jih moramo v prihodnje izvršiti. Med prioritete naloge lahko prištejemo skrb za varčevanje in zmanjševanje odpadkov, organiziranje obstoječe proizvodnje v novih prostorih in čimprejšnje aktiviranje novih kapacitet, izboljšanje kadrovske strukture ter pospeševanje inovacijske dejavnosti vseh zaposlenih.

oec. Janez Leskovec

TOZD Filtri

Doseženi poslovno finančni rezultati za prvo polletje so zadovoljivi, presegli so planirane rezultate prodaje po gospodarskem načrtu za 1,6 %.

Uspešno poslovanje je rezultat predvsem prvih petih mesecev, v juniju so dosežki občutno slabši, ker v izvozu niso izpolnili zastavljenih ciljev.

Proizvodni in prodajni plan sta v gospodarskem načrtu sestavljena zelo dosledno z iskoriščanjem vseh proizvodnih kapacitet v TOZD. Vsa-ko odstopanje v proizvodnji ali prodaji vplivata na nedoseganje ostalih komponent v gospodarskem načrtu.

nadaljevanje na 2. strani

Tudi prehrana varuje pred nalezljivimi boleznimi

Medicinska veda je že pred mnogo leti spoznala povezavo med neustrezno prehrano in pojavljanjem določenih nalezljivih bolezni. Tako pomanjkljiva prehrana zvišuje sprejemljivost za nekatere nalezljive bolezni, poslabša njihov potek in podaljša čas zdravljenja. V večini razvitih dežel pogostokrat žal ne upoštevamo povezave med nalezljivimi boleznimi in prehrano, ker je splošno stanje prehranjenosti dobro, število nalezljivih bolezni pa se je zaradi uspešnega preprečevanja zmanjšalo. Vendar so v zadnjem času ponovno ugotovili in spoznali, da so tudi v razvitih deželah območja ali določene skupine prebivalstva, kjer lahko slabo stanje prehranjenosti bistveno vpliva na spremenljivost in potek nekaterih nalezljivih bolezni.

V nerazvitem svetu pa ima negativni vpliv prehrane na pojavljanje in potek nalezljivih bolezni velik pomen, saj vemo, da se neustrezno hranita skoraj dve tretjini svetovnega prebivalstva.

Rezultati raziskovanj so nam pokazali, da je tvorba protiteles, ki ščitijo organizem pred nalezljivimi boleznimi pri slabo hranjenih veliko slabša in počasnejša kakor pri dobro hranjenih osebah.

Organizem človeka namreč pri vstopu bakterij ali virusov — povzročiteljev nalezljivih bolezni — tvori tako imenovana protitelesa. Njihova naloga je, da zmanjšajo škodljive učinke bakterij in virusov. Pri večjem primanjkljaju vitamina A se sluznice dihal stanjšajo, zato bakterije in virusi lažje vstopijo v organizem. Pomanjkanje vitamina C zavira tvorbo medceličnega tkiva, celjenje ran, tvorbo novega tkiva oziroma izločanje žlez z notranjo sekrecijo (nadledvična žleza).

Po statistiki Svetovne zdravstvene organizacije je bila smrtnost pri ošpicah pri otrocih v Mehiki 83 krat večja, v Guatemali in Salvadoru pa celo do 280 krat večja kot v Združenih državah.

Naj z nekaj besedami omenimo tudi preobilno uživanje hrane in vitaminov in njihovo povezavo z nalezljivimi boleznimi. Prepričanje, da veliko hrane vsebuje veliko količino vitaminov in da vitamin B kompleks s kombinacijo vitamina C, pozdravi nahod ali gripo v 24 urah, je zmotno. Svetovna zdravstvena organizacija meni, da je pri virusnih in bakterijskih okužbah dobro, da so rezerve in oskrba organizma z vitamini čim boljše, zato zdravniki običajno svetujejo bolniku da pri nastopu obolenja uživajo zmerno količino določenega vitamina.

Omenili bi še, da novejša študija na živilih kažejo, da pretirano debeli odrasli ljudje in otroci težje

prebolijo nekatere infekcije.

Pomemben je tudi način prehrane pri nastopu nalezljivih bolezni. Bolniki nekatere vrste hrane ne preneajo, temu se pridružijo bolečine, zvišana temperatura pa tudi psihološki stres. Vse to povzroči povečano izločanje nekaterih pomembnih aminokislin, pa tudi vitaminov. Nekateri bolniki uživajo dalj časa tekočo hrano sestavljeno predvsem iz ogljikovih hidratov. Taka hrana je primerna le prvi dan bolezni. Bolnikom moramo dati čimprej s hrano zadostno količino beljakovin in vitaminov, seveda v lahko prebavljivi obliki. To so mlečni ali jajčni napitki, sadje in naravni sokovi, pa tudi lahko prebavljivo meso.

Med boleznijo ne smemo pozabiti na zadostno dajanje tekočin. Bolnik, ki ima po navadi vročino in se poti, izgublja tekočino in soli in zato zlasti otroci postanejo lahko izsušeni.

Tekočine (limonade, sadje, sokove, čaje) dajemo v nekoliko večji količini kot običajno, ne smemo jih pa bolnikom vsiljevati, ker prevelika količina pijače lahko povzroči obremenitev ledvic in srca.

Kot smo že omenili, se po prebolni nalezljivi bolezni stanje prehranjenosti za določen čas poslabša in pogosto opazimo, da otroci postanejo slabokrvni. Zato je dobra prehrana tudi po preboleli bolezni, to je v času rekonvalescence, izredno pomembna, da vrne bolniku njegovo zdravje in delovno sposobnost.

Samo dobra prehranjenost nas ne varuje infekcije in ni prvi preventivni ukrep pri preprečevanju nalezljivih bolezni. Najvažnejši ukrep je seveda cepljenje.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja za 132 delovnih dni prvega polletja je bila izpolnjena z indeksom 102,9. Indeks fizičnega obsega računani po metodologiji SOB za doseženo proizvodnjo lanskega in letošnjega polletja kaže rast 103,9.

Proizvodnja za to obdobje je obremenjena po grupah z deležem amortizacije in osebnih dohodkov, ki so v letu 1976 bremenili enoto proizvoda v grupi.

Urna produktivnost ustvarjanja proizvodnje proti številu opravljenih ur je v primerjavi z lanskim polletjem porasla za 10%. Mesečna proizvodnja, kjer se upošteva povprečno število zaposlenih po spisku, pa je doseženo samo 99,1%. Ta indeks je odraz nenormalno visoke

odsotnosti zaradi bolniškega staža, ki je dosegel v prvem polletju že 12,5 % od skupno zaposlenih delavcev in je resno svarilo vsem, da se zamislimo nad zdravstvenim stanjem in nad delovnimi pogoji, če so ti vzrok bolniške odsotnosti.

Proizvodnja in prodaja cigaretnih filtrov kot osnovna dejavnost TOZD je z našimi in kapacitetami ostalih proizvajalcev prevelika za jugoslovanski trg, zato smo prisiljeni izvažati, da so kapacitete izkoriščene in da si zagotovimo potrebna devizna sredstva za nakup surovin.

Prodajo na domačem trgu bomo v prihodnjem letu uspeli zadržati na tej ravni s povezovanjem v smislu Zakona o združenem delu. Z vsemi večjimi kupci bomo morali skleniti dolgoročne pogodbe, kjer

bomo upoštevali obojestranske koristi z delitvijo dela in sredstev.

Franc Cezar ing.

ZAHVALA

Svojim sodelavkam in sodelavcem ter sodelavkam v skupnih službah se iskreno zahvaljujem za darilo, katerega so mi poklonili ob odhodu v pokoj. Bila sem presenečena ob tolikšni pozornosti. Tovaršu generalnemu direktorju se zahvaljujem za lepo knjižno darilo.

Pavla Planinc

Brez spominov ni zgodovine, brez zgodovine ni naroda...

4. julij — dan borca! Za mnoge pomeni samo dela prost dan.

Za borce, posebno pa še upokojence, pa praznik pomeni mnogo več.

To je dan tovariškega srečanja in obujanje spominov na dni katere gotovo nihče izmed nas ne more pozabiti. In prav je tako!

Spomine moramo ohraniti, jih obujati in jih posredovati naši mladini, da bo dobila spoštovanje do nam, tako svetih krajev.

In tak kraj je tudi bolnica »Franja«, katero smo letos obiskali borci »Tosame«.

Ko smo s počasnimi koraki stopali po poti, so mi misli uhajale nazaj, skoraj slišala sem stok ranjenec, odmev skalnatih sten. Kot solze čista voda teče v grapi, le hladna, solze pa so bile takrat vroče od trpljenja in gneva.

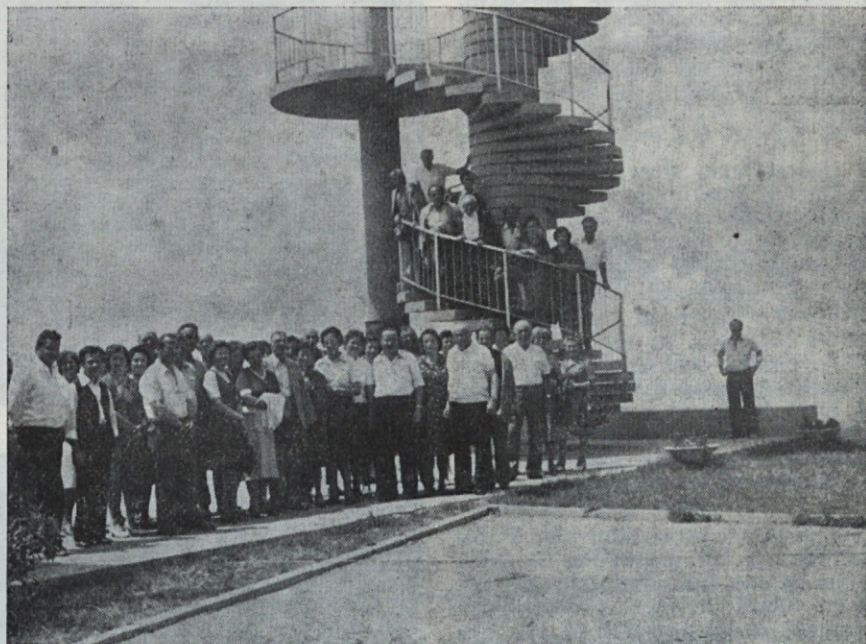
Ko so gradili bolnico je bil čas tovarištva, čas ko je bil človek največja vrednota. Rešiti ranjenca, to je bil odraz visoke zavesti in dolžnosti. Ko smo na tem kraju mislili na tovariše, ki so trpeli, za nas umirali, smo čutili, da je to naš skupni dolg, da jih počastimo in se

vprašamo: smo vredni tega, ali znamo dovolj ceniti svobodo, katero uživamo že več kot 30 let.

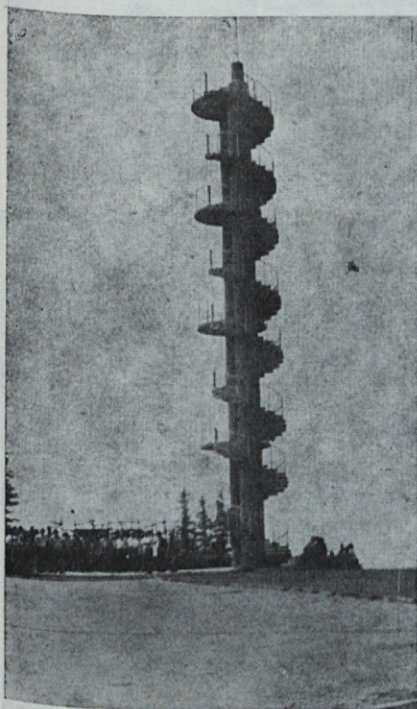
Zavedati se moramo da brez spominov ni zgodovine in brez zgodovine ni naroda. Če bomo mislili

na to mi, na te kraje spominjali našo mladino, lahko upamo, da se tudi oni ne bodo bali boriti se za svobodo, če bi bila ta še kdaj ogrožena.

BRANKO FRANCKA

Člani ZB Tosama ob spomeniku v Brdih

Spomenik v Brdih

Ko vsako leto izbiramo člani ZB »Tosama« smer našega potovanja za 4. julij, naš praznik, nimamo težav. Kajti vsak kraj, vsak hrib in vsaka dolina je nema priča naših spominov in srečanj. Povsod so obeležja, veliki in majhni spomeniki, kateri vsak po svoje govori, kako je narod enoten v času, ko gre za obstanek, za svobodo. Zato naj ostane pravilo in dolžnost, da se spominjamo vseh, ki so dali za našo svobodo največ — svoja mlada življenja.

Letos nas je pot vodila skozi gorenjske gozdove v partizansko Cerkno in tam smo obiskali legendarno bolnico »Franjo«. Člani naše organizacije se niso mogli načuditi naporom in organizaciji pri izgradnji in uspešnem delovanju bolnice. To je bilo enkratno doživetje in se ga bomo še dolgo spominjali.

Toda to je bil le del našega potovanja. Krenili smo v Goriška Brda, kjer so se skupaj borile slovenske in italijanske enote za skupen cilj — svobodo, da bi skupaj uničili fašizem. To prikazuje veličasten spomenik, kjer so vpisani vsi bor-

ci, ki niso dočakali osvoboditve ne glede na narodno pripadnost, saj so vsi darovali svoja življenja za isto stvar v boju proti fašizmu in nacizmu.

Položili smo venec na spomenik in ob priložnostnih besedah izpolnili svojo dolžnost do nekdanjih sotovarišev. Lepo so nam člani ZB Brda v svojih pripovedovanjih prikazali boj tamkajšnjih ljudi. Njihov boj je bil namreč 30 let daljši od našega, ker so bili v oblasti fašizma. Prikazali so nam tudi rezultate napredka v političnem in gospodarskem pogledu, za kar se jim lepo zahvaljujemo.

Še so predeli naše ožje domovine, katere bomo v bodočnosti obiskali in s tem razvijali tradicije NOB.

Organom samoupravljanja in političnim organizacijam se vsi zahvaljujemo za priznanje in spoštovanje tradicij. Zahvaljujemo se vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da smo dostojno počastili spomin na žrtve in preživeli lep dan.

I. K.

Rezultati poslovanja v juniju

Konec junija je bilo v naši delovni organizaciji zaposlenih 892 delavcev, torej 9 več kot konec maja. Zaposlenost se je povečala v pripravljalnici, mikalnici konfekciji in skupnih službah.

Če je bila maja izkoriščenost delovnega časa 84⁰/₀-na, je bila v juniju le dobrih 80⁰/₀. Do tega je prišlo spričo večjega izkoriščevanja rednega letnega dopusta, pa tudi bolniška odsotnost se je nekoliko povečala.

Ugotavljamo sicer, da — v primerjavi z lanskim prvim polletjem izrabljamo delovni čas za 1⁰/₀ bolje, vendar pa je prav tako res, da je ⁰/₀ izrabe rednega letnega dopusta v povprečju letos za dober procent nižji kot lani.

Povprečni čisti osebni dohodek v juniju je znašal 3968 din, kar je za blizu 6⁰/₀ manj kot maja. Po eni strani je znižanje odraz majskih praznikov, po drugi strani pa tudi poslovnih rezultatov.

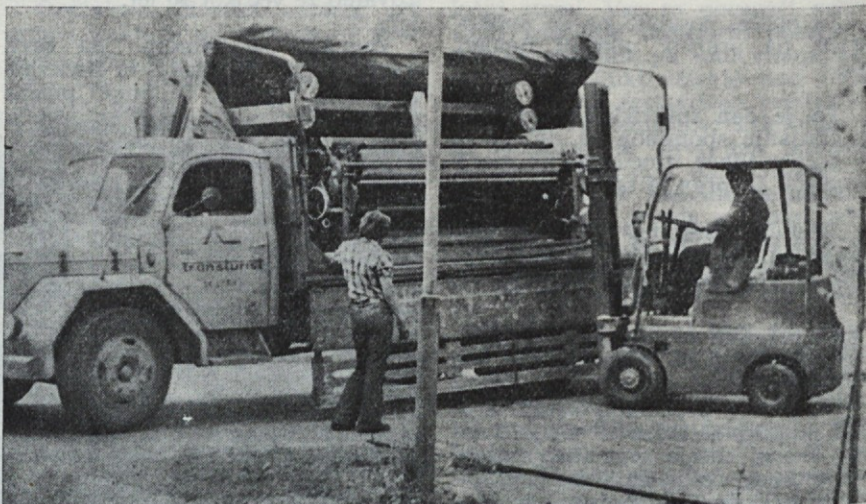
Operativni proizvodni plan TOZD Saniteta je bil postavljen za 5,4⁰/₀ višje kot je bil odgovarjajoči mesečni delež letnega proizvodnega plana in je bil presežen za 1⁰/₀. Slabše je bilo v TOZD Filtri, kjer je zastala domača in izvozna prodaja (zaradi njiju proizvodnja) in se plani niso izpolnili. Kaže pa, da se bo tak položaj nadaljeval tudi v naslednjih mesecih.

Izračuni produktivnosti so še naprej relativno ugodni. Nasproti lanskemu prvemu polletju je v TOZD Saniteta večja za 18⁰/₀ (enako kot v obdobju I-V), v TOZD Filtri se je sicer znižala na račun pravkar omenjene situacije — vendar je na nivoju delovne organizacije slej ko prej višja za 12⁰/₀.

Očitno je, da so se nam konec junija povečale zaloge, saj ob dobrih proizvodnih rezultatih (predvsem TOZD Saniteta) ni bilo enakovredne prodaje. Zaostala je za planom pri asortimanu obeh TOZD. Na nivoju delovne organizacije je zaostanek za planom skoro 9⁰/₀.

Več o poslovnih rezultatih prvega polletja pa bo posredovano v izvlečkih poslovnih poročil iz polletnih periodičnih obračunov, ki so prav tako objavljeni v tej številki tovarniškega glasila.

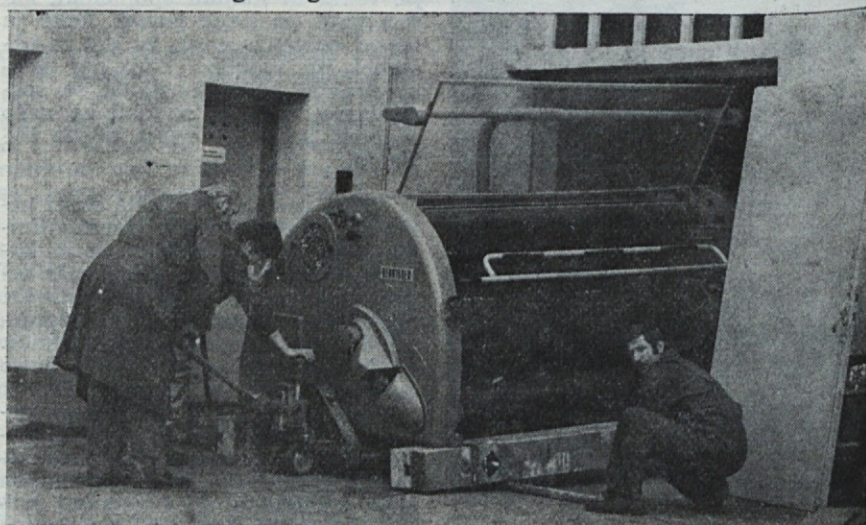
Nova tkalnica vse bliže

Razkladanje tkalskih strojev

Montaža tovornega dvigala v novi škroblilnici

T.L.

Prvi stroj se seli iz starega oddelka v novo tkalnico

Opravljanje nalog narodne zaščite

Naloge narodne zaščite se opravljajo praviloma po načrtu, izjema pa po odločitvah odbora ali načelnika, če se odbor ne more nemudoma sestati.

Takšne izjeme so dogodki, ki jih stalni načrt ne predvideva oziroma krajevni skupnosti se v Načrt za delo narodne zaščite TOZD oziroma KS, ki ga v skladu z varnostnim načrtom določi odbor LO in družbeno samozaščito, mora vsebovati:

- obseg stalnega zavarovanja in preventivnega delovanja enote narodne zaščite, pri tem je mišljeno zlasti, katera mesta v organizaciji združenega dela oziroma krajevnih skupnosti se varujejo in v katerem času, na katerem prostoru in v katerem času se na območju KS izvajajo preventivne naloge narodne zaščite;
- način zavarovanja in opravljanja preventivnih nalog narodne zaščite v TOZD ali KS in
- postopek enote narodne zaščite, če bi v TOZD ali KS prišlo do neodgovornega ali nepremišljenega dejanja posameznikov oziroma skupin in povzročanja ekscesov.

Obseg zavarovanja in preventivnega delovanja po načrtu mora

imeti več stopenj:

- za delovanje narodne zaščite v razmerah, ki zahtevajo le preventivno aktivnost narodne zaščite;
- za delovanje narodne zaščite v primeru izrednih razmer, nastalih v TOZD, KS oziroma če so nastopile v širši družbi;
- za delovanje narodne zaščite v neposredni vojni nevarnosti ali vojni, ki je sestavni del obrambnega načrta TOZD oziroma KS.

1. Minimalni varnostni ukrepi narodne zaščite po prvi stopnji so:

- izvajanje ukrepov opozarjanja oziroma nadzora na določenih mestih zaradi preprečevanja dostopa v varnostne objekte nepoklicnim osebam, zaradi preprečevanja tatvin, požarov in povzročanja škode na družbeni imovini in na okolju zunaj delovnega časa;
- izvajanje ukrepov kontrole in zavarovanja določenih mest, objektov ali prostorov, ki so posebno pomembni za nemoteno proizvodnjo in za okolje v delovnem času in zunaj delovnega mesta oziroma obratovanja;
- preventivna prisotnost skupin narodne zaščite v določenem času na določenem območju v krajevnih skupnosti ob državni me-

ji in drugih, če tako določi pristojni organ.

2. Minimalni varnostni ukrepi po drugi stopnji so:

- neprekinjeno dnevno in nočno zavarovanje mest, s katerih je možen dostop v varovane ali na varovani prostor;
- neprekinjen dnevni ali nočni obhod širše okolice objekta ali prostora, ki se varuje;
- neprekinjeno dnevno in nočno zavarovanje najpomembnejših objektov oziroma določenih mest znotraj delovne organizacije ali objekta v splošni rabi.

Prva in druga stopnja se razlikujeta zlasti po intenzivnosti zavarovanja v nočnem času števila mest, kjer se opravljajo naloge narodne zaščite.

3. V tretji stopnji izvajajo enote narodne zaščite po načrtu, ki je sestavni del obrambnega načrta, naloge druge stopnje. V povečanem obsegu izvajajo opazovanje na širokem prostoru in druge naloge samozaščite glede na pogoje in okoliščine vojnih razmer oziroma razmer, nastalih zaradi neposredne vojne nevarnosti.

Podrobneje se te naloge določijo na podlagi navodil sveta občinske skupščine za LO, varnost in družbeno samozaščito.

A.F.

Srebrni jubilej „KONOPLANA“

Pred kratkim so v tovarni Induplati iz Jarš praznovali pomemben jubilej: 25-letnico izhajanja njihovega glasila.

Bili so eni redkih, ki so med

prvimi spoznali kako pomembno je glasilo na področju obveščanja. Pa ne samo to. Zbirka števil glasila je pomemben dokument, ki nazorno prikazuje razvoj podjetja,

beleži važnejše dogodke in akterje, ki so v njih sodelovali. Mnogim bo pomenil »KONOPLAN« zgodovino tovarane Induplati, poleg tega pa še prijetno branje v besedi in sliki.

Pripravili so lepo urejeno razstavo pomembnejših fotografij in člankov od prvih »Konoplanov«, pa vse do zadnje, jubilejne številke. Prisotnih je bilo precej povabljenec, ki so si po pozdravu tov. direktorja z zanimanjem ogledovali razstavljene eksponate in živahno kramljali med seboj. Izmenjava izkušenj in mnenj se je nadaljevala še za bogato obloženo mizo, kjer je bil zaključek in veseli del jubileja — 25 let izhajanja glasila »Konoplan«.

Poslušal sem in si marsikaj tudi zapomnil. Tako tudi nisem mogel pozabiti izrečene misli, da bi bilo koristno in prav, razširiti in povečati sodelovanje med glasili tudi »kar tako«, ne samo ob praznovanjih in za pogrnjeno mizo.

T. S.

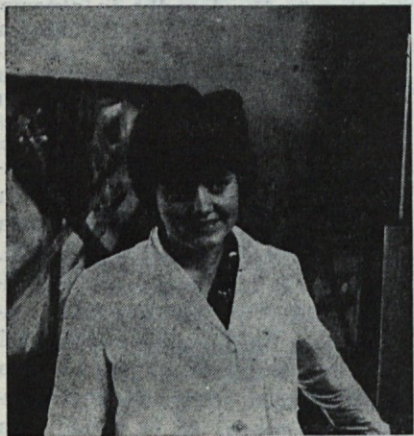
Otvoritev razstave ob 25-letnici izhajanja »Konoplana«

NAŠ RAZGOVOR

V prejšnjem mesecu smo nekaj dni zjutraj ob prihodu v službo videvali kar cele skupine mladih ljudi, ki so nestrpnost ali nekateri celo s strahom pričakovali kdaj in kam jih bomo poklicali, da bodo nekaj časa poskušali biti enaki nam. Kot so nam povedali v kadrovskega oddelku jih je bilo kar okoli stotriideset. Kar precej je to, vendar so se porazgubili po oddelkih in mnogi izmed njih prvič, ali že drugič pričeli po svojih močeh pomagati na delovnih mestih, kamor so bili dodeljeni.

Verjetno vas zanima kako se počutijo, zato smo nekatere izmed njih vprašali in vam posredujemo njihove misli.

V mikalnici so mi povedali, da imajo deklet, ki je kar zgovorna in mi bo že kaj povedala. Dobila sem jo, ko je peljala poln voziček izdelkov pakiranih v kartone, v ekspidit To je bila Mija ŠRIMPF, ki je končala 1. letnik pedagoške gimnazije. Pri nas je bila na počitniškem delu že od 1. julija. V našem podjetju je delala že lansko leto in ji tako ugaja, da bi prav rada prišla še prihodnje leto.

»S sodelavkami se lepo razumem, prav vseč mi je pri vas. Najprej sem delala pri mimosept vložkih, nato pri cik — čak vati, sedaj pa ekspidiram in moram povedati, da mi to najbolj ugaja. Na morje ne grem, ker bomo imeli tako v drugem letniku obvezni plavalni tečaj. Sem iz Domžal in ne bi šla med počitnicami delat, bi imela kar preveč prostega časa.«

Povedala mi je, da zelo rada hodi v šolo in namerava po srednji šoli še nadaljevati študij, čeprav ne dobiva štipendije.

Sonja HRIBAR je pri nas že drugo leto. V konfekciji je pričela delati takoj po končanem šolskem letu, že v juniju. Delala je v konfekciji, kjer ji je bilo najbolj všeč ekspediranje. Pravi, da ji je osem ur pri tem delu mnogo hitreje minilo kot pa pri konfekcioniranju. Od 1. avgusta opravlja obvezno po-

čitniško prakso v kontrolni službi, saj je končala II. letnik srednje usnjarske šole. »Seveda sem tudi tu zelo zadovoljna, zato pa sem prišla že drugič sem. Tudi v prihodnjem letu bom rada prišla. Sem brez štipendije, za katero sem sedaj zaprosila in v kolikor bom imela odobreno, bom pa seveda opravljala počitniško prakso v tistem podjetju. Denar bom porabila predvsem za smučarsko opremo, kar mi je še manjka, potrebujem pa gotovo še kup drugih stvari, saj je vse tako drago, šolsko leto pa za take stvari tudi dolgo.«

Sonja je aktivna športnica, ne le da smuča, ampak tudi aktivno igra košarko v Mengšu.

V konfekciji so dobili kar približno petdeset mladih, ki bi želeli delati in seveda kaj zaslužiti.

Nives BORŠTNAR je v konfekciji že več kot en mesec in ker vse-

skozi dela pri obližih je v tisti skupini že kar njihova sodelavka.

»Končala sem osemletko, sedaj pa sem se vpisala v gimnazijo. Prišla sem delat zato, da bi se privadila delu, pa tudi doma bi bilo preveč dolgčas vse dni. V začetku je bilo osem ur kar dolgo, sedaj sem se pa že popolnoma privadila. Rada se hodim kopat na bazen in s sestro doma igrava namizni tenis. Moj hobi pa je urejanje znamk.« Moram priznati, da je urejanje znamk zanimiva in poučna stvar. Tudi naš časopis »Tosama« vedno prebira, na šoli pa je dopisovala v njihovo glasilo.

Marija BRVAR je doma iz Trojan in se vozi na delo z avtobusom. Končala je osemletno šolanje, sedaj pa se je vpisala na pedagoško gimnazijo in na občini zaprosila za štipendijo. V konfekciji ji je všeč in bo drugo leto spet rada prišla. Delala je že na več delovnih mestih, pri pogovoru pa je v zgornji kon-

fekciji ravnala gazo. »Sicer je to delo res precej enolično, vendar sem se privadila in delovni čas vseeno hitro mine. Prišla sem seveda zato, da bi kaj zaslužila. Denar bom porabila predvsem za knjige in zvezke.«

Ne vem, ali res fantje tako neradi govorijo? Ko sem prišla v skladišče gotovih izdelkov so se fantje upirali pogovoru ali bili pripravljeni govoriti le, če ne bom napisala kdo mi je kaj povedal. No, kljub temu sem le našla Cirila Cerarja iz Doba, ki je bil pripravljen za kratek klepet. Je izučen strojni ključavničar.

»V tovarno sem prišel že 1. julija in sem vseskozi v skladišču gotovih izdelkov. Z vsemi, ki tu delajo, se izredno dobro razumem, tako mi je res všeč delo in ljudje. Željo imam, da bi se v vašem pod-

nadaljevanje na naslednji strani

nadaljevanje s strani 6

jetju tudi zaposlil. Poklicno šolo sem končal v Domžalah, če bo le mogoče bom pa kasneje še izredno študiral. Vaš časopis se mi zdi zanimiv.»

Na koncu mi je še povedal, da ima izredno veselje do motorjev.

Iz teh izjav smo videli, da je mladim v našem podjetju všeč, upam, da je tudi vsem drugim tako.

Na koncu vabim vse tiste, ki ste bili na počitniškem delu ali na praksi, da nam pošljete kak sestavek o počutju in delu, katerega ste opravljali pri nas.

Marija

Naš oktet »Tosama«

Komaj se človek zave, že je leto naokoli in čas, da se spomnimo na delo našega okteta, na težave in lepe trenutke, katere so doživeli njihovi člani v sezoni 1976 — 1977.

Pretekla sezona je bila za nas zelo težka, saj smo v tem času zamenjali kar dva pevca in se tako znašli v hudi krizi. Zapustila sta nas Miha in Pavle, katerima se ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo za sodelovanje. Posebno zahvalo zasluži Pavle, ki je z nami prepeval od ustanovitve okteta.

Zaradi vključitve novih pevcev smo se odločili, da bomo imeli vaje kar dvakrat tedensko. To se nam je dobro obrestovalo, saj smo v novi zasedbi zapeli že ženam na Viru za njihov praznik — osmi marec.

Ceprav smo bili v dvomih, smo se vendarle odločili in sodelovali na občinski reviji pevskih zborov v Radomljah. Nalogo smo dobro opravili in s tem dokazali, da resnično ljubimo petje in smo pripravljeni zanj marsikaj žrtvovati.

Letošnje leto poteka v proslavljanju pomembnih jubilejev in tako smo tudi mi sodelovali na osrednji občinski proslavi na Gorjuši.

Nastopili smo tudi na proslavi, katero je organiziralo naše podjetje ob podelitvi nagrad našim jubilarom — dolgoletnim sodelavcem in ob počastitvi partijskih in Titovih jubilejev.

Zopet smo se odzvali vabilu Kulturnega društva iz Bočne in v

začetku junija sodelovali na njihovem koncertu. Zapeli smo pet pesmi, nato pa smo skupaj z njihovimi pevci zapeli še skupaj tri pesmi hvaležnemu občinstvu v polni dvorani Zadrúžnega doma. Po koncertu so nas pridržali na večerji, katera se je zaradi izredno prijetnega razpoloženja potegnila kar pozno v noč.

Letošnjega Srečanja oktetov v Šentjerneju nas je bilo kar malo strah, čeprav smo se ga udeležili že četrtrič. Obvezen program skupnih pesmi je bil namreč letos precej težak in zato je precej oktetov odpovedalo svoje sodelovanje. Tudi prireditelji so bili mnenja, da se je prav zaradi zahtevnosti programa prijavilo kar trinajst oktetov manj kot lani.

Za naš oktet je bilo to srečanje težka preizkušnja, saj smo morali poslati deset pesmi, od katerih so jih prireditelji izbrali šest za koncert na predvečer Srečanja v Šentjerneju. Pet pesmi smo se morali naučiti pa za skupni nastop.

Srečanje je uspelo, le v soboto je med glavno prireditvijo pričelo deževati in smo se morali dobro uro skrivati pod dežniki.

S skupimi besedami sem vam prikazal delo okteta. Za temi besedami pa se skriva mnogo truda, žrtvovanega prostega časa, predvsem pa veliko dobre volje in veselje do petja. Ob koncu si želim le, da bi tako ostalo še vnaprej.

A. P.

Dohodkovni odnosi

Mislim, da je nemogoče, oziroma zelo težko vzpostavljati dohodkovne odnose ne da bi razmejili sredstva med temeljnimi organizacijami in ne da bi izpeljali ter opredelili pravice in odgovornosti iz minulega dela. To je seveda vedno znova postavljeno kot fetiš — povečevanje tako v delovnih organizacijah, TOZD, itd. V resnici to razčiščevanje ni tako težko vsaj glede razmejevanja sredstev in opredeljevanja odgovornosti in pravic iz minulega dela.

Vsi vemo, da je mnogo večji problem v tistih delovnih organizacijah, v katerih so združene TOZD z relativno zastarelo tehnološko podlago in iztrošeno tehnologijo proizvodnih sredstev kot v delovnih organizacijah, TOZD, katere so na osnovi ustvarjene akumulacije šle v novo proizvodnjo in sodobnejšo

tehnologijo. Delavci v takih organizacijah nimajo istih izhodiščnih pogojev gospodarjenja. Zato je opredeljevanje pravic in obveznosti iz naslova minulega dela pravzaprav samo izenačevanje startnih pogojev za pridobivanje dohodka delavcev v vseh TOZD. Povsod tam, kjer še niso izpeljali odnosov iz minulega dela, nimajo dohodkovnih odnosov, v posameznih TOZD pa nastopa izguba, katera se prelija ali anonimno pokriva, kar je v bistvu isto, le na drugih osnovah in na drugačen način.

Zakon določa: ni dopustno anonimno prelivanje, ne nekakšne za sluge boljših ali slabših poslovdnih organov, ampak samoupravni sporazum delavcev združenih z delom na družbenih sredstvih. Morajo se sporazumno dogovarjati kolikšen delež dohodka v tehnološko

sodobnejših temeljnih organizacijah pripada na osnovi vložnega minulega dela tudi delavcem v proizvodno zastarelih temeljnih organizacijah.

To je »fetiš« minulega dela, ki je v sleherni naši delovni organizaciji finančno — knjigovodsko zelo jasno izračunan in opredeljen.

F. J.

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji TOSAMA se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost v času moje bolezni.

Vera Prelovšek

Ob težki izgubi naše drage mame, se vsem sodelavkam in sodelavcem iz tkalnice ovojev in avtomatske tkalnice iskreno zahvaljujemo za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni poslednji poti.

Oktetu »Tosama« se lepo zahvaljujemo za odpete pesmi.

Družini Sajovic in Vehovec

UPOKOJITVI

Ta mesec sem izvedel, da nas zapuščata dve naši dolgoletni sodelavki. Mnoga leta so minila, kar sta prvič prestopili prag v Tosami. Mnogo je bilo lepih in žalostnih trenutkov v času, ko sta z delom svojih rok pomagali k boljšemu uspehu tovarne in sebi zaslužili prepotrebne dinarčke, katerih ni nikoli dovolj. Pa pogledjmo, kako preživljata prve dni kot upokojenki.

FRANCKA LAVRIČ je doma na Viru. Ko sem jo obiskal, je v levi ci držala posodo z barvo, z desno pa neutrudno vrtela čopič, pod katerim so vrata menjavala svoj izgled. Prav dobro ji je šlo od rok, da bi jo človek kar gledal. Nič kaj rada, je pustila delo in hitela: »Veš, saj ne vem, če je vse skupaj res.

Saj še nimam odločbe v rokah in kar ne morem verjeti, da bom sedaj od jutra do večera doma. Toliko dela je še okrog hiše, pa je časa vedno manjkalo.«

Francka je delala v tkalnici celih 30 let. Živo se spominja časov, ko so bili delovni pogoji neprimerno težji, zaslužek pa manjši.

»Ja, ja čudno je bilo takrat. Pojedel si kar stoji, seveda če si kaj imel. Najhuje pa je bilo pozimi in ob večerih, ko je bila skromna žarnica edina luč in pa pečica, kjer sem si vsaj malo pogrela premrle prste.

Rada sem hodila na delo v Tosamo. Kot velika družina smo bili v tkalnici oboje, pomagali smo drug drugemu. Velikokrat sem ob hrupu strojev pozabila na grdo stran lica, katero tako rado pokaže življenje.

Slabih trenutkov, ki se tako ra-

di ponudijo, se ne spominjaš rad, pozabiš jih. Za vse lepe urice in leta, katera sem preživila v Tosami med sodelavkami in sodelavci, pa vsem srčna hvala.«

Kar precej ovinkov sva z Brankom prevozila, preden sva se od sončne pripeke kuhana in pečena ustavila v Spodnjih Kosezah pri številki osem. Otroški smeh in živžav sta bila dokaz, da jim pri hiši ni dolgčas. Tu živi **MARIJA BIRK**, ki je bila pri nas 13 let. Konfekcija, kar pravi, je bila njen drugi dom.

»Težko sem dobila službo, saj nisem bila več mlada. Vendar pa je dobra beseda ter pomoč Pavle Planinčeve in Marije Sinkovec pripomogla, da sem postala član To-same.«

»In ste bili zadovoljni potem z delom?«

»Nič, prav nič!« Žalostno je povesila glavo in nadaljevala: »Velika želja mi je bila, da bi delala za strojem, ali za mizo, da bi dokazala, da moje roke še niso čisto zanič. Imela bi kaj pokazati, tako pa... Delo čistilke je premalo cenjeno, izgleda tako nepomembno. Pa temu ni ravno tako.«

Tako se je razvnela, da sem imel občutek, da je odhod iz kolektiva zadnja stvar, katero si želi. Toliko bolj pa je srečna sedaj njena vnuka, ki se ji očke svetijo kot dve lučki. Kmalu bosta šli v novi dom na Vir pravi, in se poredno smeji.

Čeprav sem se pripeljal udobno v avtomobilu, se mi je pot zdela presneto dolga.

»Oh, saj je kar šlo. Do Lukovice s kolesom, potem pa na avtobus. Pozimi pa je bilo hudo. Peš po globokem snegu ni šala, pa je bilo vseeno lepo.

Najbolj vesela sem bila priznanja in nagrade ob 10-letnici, nič manj pa sedaj ob koncu. Sodelavke me niso pozabile, težko pa bi našla prave in dovolj lepe besede, da bi se vsem za vse dobro zahvalila. Samo hvala bom rekla.«

Tako Minka in Francka, vsaka po svoje preživljata zaslužen po-kojnino in ubijata čas. Menim, da je prav, da jima zaželimo zdravja, da bosta imeli dovolj prilike uživati del tega, kar sta dolga leta gradili.

T. S.

Darilo

Nekoč je na robu gozdička stala majhna koliba. Tu je živela ženica, ki so ji vsi pravili »Gašperjeva mati«. Bila je tiha in skromna starka, včasih celo malce skrivnostna. Prebivala je sama in ljudje so vedeli povedati, da še vedno čaka svojega Gašperja — sina, ki se noče in noče vrniti, čeprav je vojne že zdavnaj konec.

Kdor pokuka v njeno kočico lahko sliši tiho mrmranje. Tako se starka v mislih pogovarja s svojim sinom. Dobila je drobno pisanje, da je Gašper padel nekje v Brkinih, pa še vedno na tihem upa, da se bo nekoč vrnil.

»Jutri praznujem rojstni dan. Nihče mi ne bo prinesel darila, ni-

hče mi ne bo zaželel sreče,« mrmra starka predse. Nikogar nima. Moža so ji ubili gestapovci, hči Meta je padla leta 1943. Večkrat obišče njen grob in prižge svečo. Za Gašperjev grob mati ne ve.

Jutro je bilo jasno in kazalo je, da bo lep sončen dan. Čeprav je bila sama, je pripravljala mizo za dva — zase in za Gašperja. »Če pripravljaš mizo za pogrešanega, se ta sigurno vrne«, tako je modrovala starka. Kuhala je in pekla, da bo čim lepše in boljše, ko bo v mislih slavila skupaj s sinom. Ženica je bila tako zatopljena v svoje delo, da je preslišala cviljenje zavor avtomobila, ki se je ustavil na njenem dvorišču. Zdrznila se je, ko je potrkalo. Skoraj se je razjezila na vsiljivca, ki jo moti. Vrata so se odprla, ko je starka rekla: »Na-

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Osebnosti

Rojstni dan praznujejo od 12. 8. do 11. 9.

TOZD SANITETA

Konfekcija

6. 9. Ferlič Cilka, 31. 8. Grčar Iva, 19. 8. Lavrič Milka, 13. 8. Marincek Marina, 19. 8. Povirk Vida, 21. 8. Piliček Olga, 1. 9. Poljanšek Marinka, 4. 9. Rems Milka, 28. 8. Vehovec Zinka, 26. 8. Zmrzlikar Milka, 9. 9. Urbanija Irena, 2. 9. Ledinski Biserka.

Mikalnica

18. 8. Prvinšek Ivan, 17. 8. Burja Marija, 15. 8. Cerar Marta, 27. 8. Cerar Francka, 25. 8. Gaberšek Slavka, 27. 8. Kranjc Olga, 1. 9. Kveder Poldka, 17. 8. Morela Milka, 14. 8. Pirnat Ivanka in Podmiljšak Marija, 7. 9. Toman Dana.

Belilnica

30. 8. Bizilj Franc, 6. 9. Capuder Franc, 9. 9. Pele Marjan, 5. 9. Planinc Peter, 15. 8. Sevshek Jernej, 16. 8. Udovč Avgust.

Tkalnica ovojev

9. 9. Bernot Tončka, 24. 8. Brenčič Marija, 28. 8. Černivec Milka, 12. 8. Gajič Ana, 5. 9. Kerč Jože, 6. 9. Kos Marjan, 24. 8. Lavrič Francka, 6. 9. Vranjak Marija.

Priljubljalnica

28. 8. Arnuš Rozka, 30. 8. Mihelčič Ivan, 26. 8. Peterka Marija, 25. 8. Rode Janez.

Avtomatska tkalnica

20. 8. Korošec Francka, 26. 8. Potočnik Avgust, 18. 8. Prislan Kristina.

TOZD FILTRI

Filtri

16. 8. Baloh Zora, 29. 8. Bernot Rozalija, 8. 9. Kosmač Fani, 28. 8. Planinc Janko, 26. 8. Vodnjav Jakob, Wolmayer Marinka, 4. 9. Kump Milka.

DSSS

Uprava

5. 9. Drčar Marta, 9. 9. Jerin Miha, 1. 9. Mavrin Slavi, 10. 9. Obradovič Jeka, 28. 8. Zalokar Janez,

Komerciala

13. 8. Ocvirk Tinca, 15. 8. Aleš Marija, 21. 8. Pišek Nada, 29. 8. Pižmoht Janez, 22. 8. Stojanovski Trajan, 3. 9. Jeretina Marija.

Pomožni obrati

30. 8. Dolinšek Jože, 5. 9. Stupica Franc, 9. 9. Tomažič Stanko, 2. 9. Videmšek Andrej, 20. 8. Sever Janez.

RODIL SE JE

Olgi in Jožetu Korošču — sin.

POROČILI SO SE:

Žagar Majda — Krizmanič, Eržen Marija — Horvat.

PRIŠLA V PODJETJE

Gaberšek Julijana v konfekcijo.

ODŠLI IZ PODJETJA

Ložar Hermina — sporazumno, Planinc Pavla in Birk Marija — upokojeni.

TEKSTILNA TOVARNA SENOŽEČE

Rojstni dan praznujejo:

Od 16. 8. do 15. 9.

Husu Milena, 21. 8. — natikalka, Može Andreina, 23. 8. — vodja proizvodnje, Sila Marija 23. 8. — votkova previjalka, Čehovin Mirjan, 1. 9. — vodja strežbe, Pegan Marija 3. 9. — blagovni knjigovodja, Vidmar Marica, 4. 9. — obračun OD, Koritnik Mihaela, 6. 9. — tkalka, Žorž Minka, 8. 9. — kuharica, Čehovin Draga, 10. 9. — natakarka, Može Miroslav, 13. 9. — privezovalec osnov, Rojc Marica, 14. 9. — križno previjalka.

PRIŠLI V PODJETJE

Kadrievska Snežana, Perharc Marjan, Seražin Dragica.

ODŠLA IZ PODJETJA

Sajne Alma.
2. 9. Vider Angelca.

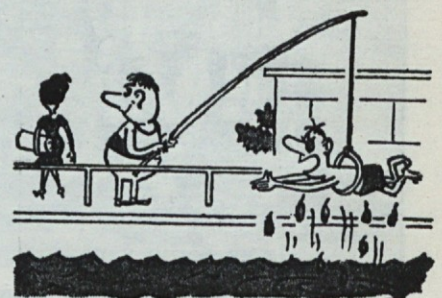
DARILO

(Nadaljevanje z 8. strani)

prej!« Vstopili so trije. Gledali so se in nihče ni spregovoril. Naenkrat pa je starka zakričala: »Gašper, moj Gašper...« Več mati ni spravila iz sebe, vlije so se ji solze. Jokaje se je vrgla sinu v objem. Gašper si je nerodno obrisal solze in v zadregi predstavil še ostala dva. »Moja je ta in ta,« dejal je, ko je stopil proti njima. Tedaj je mati z grozo opazila, da sin šepa — nosil je protezo. Gašper je opazil materin pogled in dejal: »Dobrote vojne, mati.«

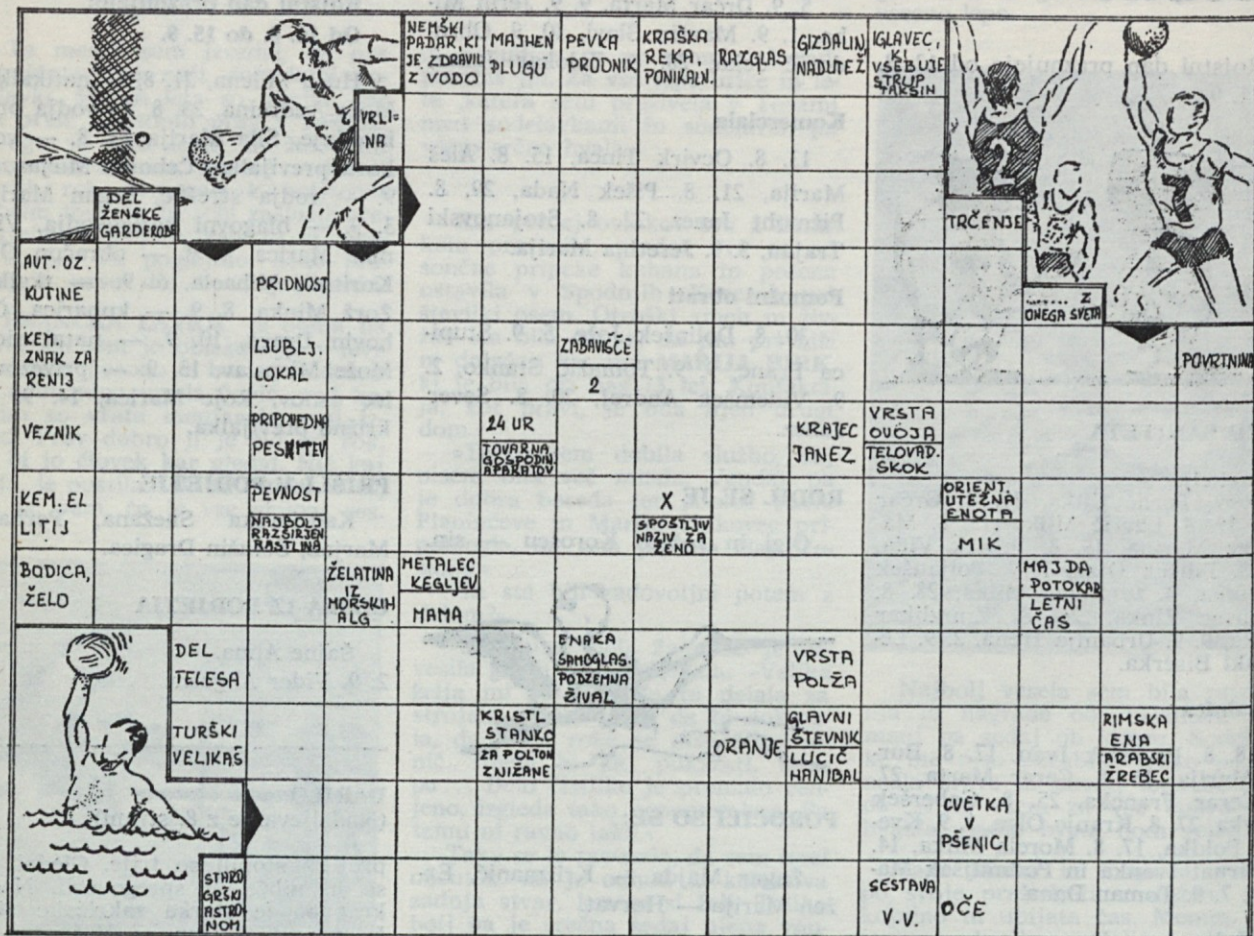
Starka je vzdihnila in rekla: »Otroci moji, prinesli ste mi najlepše darilo za moj 85. rojstni dan.«

Majda

„Moji vi! Prišel sem, da se naučim plavanja, ne letenja!“

Nagradna križanka

Ime in priimek

TOZD

Izid žrebanja

Ta mesec ste bili zelo skromni. V naših nabiralnikih se je nabralo le 13 rešenih križank, od teh je bila ena nepravilna.

Zaprosili smo sodelavke v oddelku mikalnice, da so pomagale pri žrebanju. Tako dobijo:

1. nagrado: Joži Hribar — kontrolna služba
2. nagrado: Sine Radkovič — skladiščna služba
3. nagrado: Joži Prvinšek — mikalnica.

Nagrajencem čestitamo in upamo, da se bo prihodnji mesec nabralo več rešenih križank.

Uredništvo

Dopisujte!

Izdaja: TOSAMA Domžale
Urejuje uredniški odbor:
Drovc - KOOS sindikat, Franc Juhant — OOKZ TOSAMA, Francka Kerč — blagajnik, Maruša Murn, Jože Podpeškar dipl. ing., Marija Presekar, Marjan Štrukelj, Majda Zagar, Tone Stare - fotograf

Odgovorni urednik:
Vladka Berlec

Naklada: 1200 izvodov
Tisk: Papirkonfekcija Krško

